

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De Atrio, Porticv, & vestibulo. Cap. IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

exhibet, vt planè ex sacris basilicis Romanis maioribus ad eum modum extructis perspicitur.

Illà porro ædificij rotundi species, olim idolorum templis in vsu fuit; sed minus vsitata in populo christiano.

Ecclesia igitur omnis, ac illa præsertim, quæ insignem structuræ speciem requirit, ita ex ædificanda potius erit, vt crucis instar sit: quæ eum multiplex, tum ob longa esse potest; hæc in frequentiori via, reliquæ minus vsitatae sunt.

Ea igitur, quæ crucis oblongæ similitudinem præfert ædificatio, vbi potest, in omni ecclesia, vel cathedrali, vel collegiata, vel parochiali, quæ extruenda est, struetur.

Vbi verò sitas de consilio architecti, aliam potius quam longam ædificij formam postulat, ad illius præscriptum modum Episcopi iudicio comprobatum, eiusmodi structura ecclesiæ fieri poterit.

De modo ecclesiæ ædificandæ instar crucis.

Hæcque ipsa Ecclesia, siue vnâ tantum, siue tres, siue quinque, vt dicunt, naues habitura est, crucis instar, cum alia multiplici ratione & modo, tum hoc vno constare potest, extructis scilicet extra cappellæ maioris ingressum duabus ab vtroque latere cappellis; quæ ad brachiorum similitudinem productæ, à toto ecclesiæ ædificio pro amplitudine extent; ac foris aliquatulum pro architecturæ ratione promineant.

DE PARIETIBVS Exterioribus, & frontispicio. Cap. III.

Reliqua autem, quæ ad structuræ genus, ad parietes benè materiatis, eorumque similitudinem, incrustationem, tectoriumve opus, aliaque id generis atinent; pro ecclesiæ ædificandæ modo, proque regionis locive conditione, iudicio Episcopi, ac de architecti consilio diligentius statuentur.

Illà tamen ratio in parietibus extrinsecus habeatur; vt qui à latere, & à tergo sunt, in ijs nulla imago exprimat: qui

à fronte, eò decentiorem augustioremque aspectum præferent, quò sacris imaginibus picturisve sacram historiam exprimentibus ornatiores erunt.

In frontispicio igitur pio ornatu, pro structura ecclesiasticæ ratione, proque ædificij magnitudine, architectus videat, vt cum nihil profani appareat; tum rursus splendide pro facultatibus exprimat, quod loci sanctitati conueniat.

Illud verò præter cætera adhibeatur, vt in vniuersiusque ecclesiæ, præsertim præ rochialis frontispicio, à superiori scilicet parte ostij maioris, extrinsecus pingatur, aut sculpatur decore religiosoque imago beatissime Mariæ Virginis Iesum filium in complexu habentis: à cuius latere dextero exprimat effigies sancti, sanctæve, cuius nomine illa ecclesia nuncupatur; à sinistro alia item sancti, vel sanctæ, cui præ cæteris parochiæ illius populus venerationem tribuit; aut saltè (si totum id triplicis imaginis opus fieri non potest) sancti, sanctæve solius tantum figura fiat, cuius nomine ipsa ecclesia appellatur.

Quòd si vel annunciationis, vel assumptionis, vel natiuitatis Sanctæ Mariæ tantulum diemve festum ea ecclesia habet; beatissimæ virginis effigies exprimat, quæ mysterij rationi conueniat.

Vt verò à pluuia & tēporis iniuria perpetuò defendatur; id structuræ opere scilicet prospicere architecti erit.

Cætera porro, quæ aut sculpturæ, aut picturæ opere, aliisque grauibus ac modestis ornamentis, frontispicio ecclesiæ maiestatem augustam religiosamque reddunt, Episcopus architecto etiam si opus est adhibito viderit, pro ecclesiasticæ ædificationis quæ struetur, ratio poscet.

DE ATRIO, PORTICO, & vestibulo. Cap. IIII.

Atria præterea in fronte sacre ædis, pro aræ ratione, proque ædificij ecclesiastici structura fiet, de architecti consilio, intus ab omni parte porticibus cinctum, alioque decenti architecturæ opere ornatum.

Si verò præ situs angustia, aut præ tenui

censu,

ensu, id exædificari non potest; porticus saltem à fronte itidem extruenda curetur.

Quæ porticus columnis marmoreis, aut pilis lapideis latericijsve erecta, longitudine omnino ecclesiæ latitudinem adæquet.

Lata autem, atque alta ita esse debet, ut longitudinis sue rationi rectè convenienterq; respondeat.

Hæc forma in vnaquaque ecclesia parochiali porticum extare cõueniens erit. Si per inopiam ne id quidem præstari potest; saltem prorsus curetur, ut ante ianuam maiorem vestibulũ eiusmodi extruatur, quod duabus tantum columnis vel pilis aliquantulum ab ea distatibus exædificatum, forma quadrata sit: tantumq; spatij habeat, ut paulò latius quàm ecclesiæ ianua pateat.

DE TECTO. Cap. V.

ET quoniam tecti magna est habenda ratio, propterea quòd omne ædificium tueatur: si quidem eo sublato, aut malè confecto, putrescit materies, labascunt parietes, omnisq; sensim dissolvitur structura; certè in ecclesia tegenda, quæ sacris imaginibus, omniq; pio ornatu, & religioso apparatu, ad perpetuatatem extruitur, diligens ac singularis industria requiritur architecti.

Qui quæcumque tecti, vel dispulvati, vel testudinati, vel laqueati formã, pro ædificij ratione delegerit; videat in primis, ut & materia lignea fabrilis, nempe tigna, canterij, templa, asseres, & alia id generis, ex quibus illud constat, & cõtignatio omnis benè firma sit.

Tegendi autem tecti ratio, cum & pro regionum usu, & pro ædificiorum modo diversa sit; ipse viderit, quæ ecclesiæ extruccioni sit accommodatior.

In ecclesiarum autem, quæ insigni structura exædificantur, & amplo censu sunt, tectis operis idis, tegulas, si minus æreas, ut olim, at saltem plumbeas adhiberi conveniet.

Laqueata tecta in ecclesijs constriui, cū basilicarum quarundam Romanarum usus docet; tum mysterij significatio sua det: fornicata tamen fieri non alienum

erit pro locorum consuetudine, quòd tutiora ab incendio ædificia sint; qualia tamen fornicato opere tecta in basilicis vrbis & pronuncia Mediolanensis insignibus atque antiquis cernuntur.

Cautio verò in eo adhibenda erit, ut tecti proiectura eiusmodi fiat, qua stillicidia ab imis parietibus arceantur, proculve sint; idq; aptè ac decenter, prout certo structuræ opere potest, fieri architecti cura erit.

Ne item saggundijs ob stillatione diurnam detrimentum parietes aliquando capiant; eorum fundamenta, vbi primum è terra extare incipiunt, pauimentis lithostratis benè consolidatis, saggunda latius aliquantò productis sternantur: tum verò terra congelta inde procul perpetuò amota sit.

Ne præterea iidem possint per pluuiam stillicidijs penetrari, si fortasse aliquando tegulæ, imbricesve corrupti fuerint; in illorum summitate, quæ tecti trahibus subiacebit, structura loricave testacea cum coronis prominentibus adhibeatur, quæ tecti etiam proiecturam adiuuabit.

DE PAVIMENTO. Cap. VI.

ATque hætenus quidem de tecto: nunc sequitur pauimentum: quod in ecclesia non spicatum, nõ è laterculis coctilibus, non alio latericio opere, nisi vitriato sit; sed in insigni salt. in ecclesia, cappellisq; maioribus, & alijs præclaræ structura, marmore, aliove solido lapide stratum sit, opere ite in tessellato, aut scutulato politè confecto, aut musivo ite.

In alijs verò ecclesijs & capellis, vbi hoc non potest, silicibus expolitis, vel opere testaceo confectum.

In pauimento, quale quale illud sit, neq; pictura neq; sculptura crux exprimitur; nec verò præterea alia sacra imago, historiarum, ac ne alia item, qua sacri mysterij typum gerat.

DE OSTIIS. Cap. VII.

DE ostijs, & antepagmentis sacrarũ ædium multa à sapientibus architectis